

Samen voor een veilige groep

Beleid voor het voorkomen en aanpakken van pesten

OBS Op 'e Trije • Ferwert

Schooljaar 2026-2027

Dit protocol is onderdeel van het Veiligheidsplan van OBS Op 'e Trije.

Inhoudsopgave

1. Inleiding en doel
2. Wettelijk kader en verantwoordelijkheden
3. Wat verstaan wij onder pesten?
4. Onze preventieve aanpak
5. Signaleren van pesten
6. Rollen en verantwoordelijkheden
7. Stappenplan bij vermoeden of melding van pesten
8. Aanpak wanneer pesten is vastgesteld
9. Online pesten
10. Herstel, nazorg en evaluatie
11. Opschaling wanneer pesten niet stopt
12. Monitoring en borging
13. Samenhang met andere documenten
14. Contact en vaststelling

1. Inleiding en doel

Op OBS Op 'e Trije willen we dat ieder kind zich gezien, gehoord en veilig voelt. Pesten past niet bij de manier waarop wij met elkaar willen omgaan. Dit anti-pestprotocol beschrijft hoe wij pesten voorkomen, hoe we signalen herkennen en wat we doen wanneer pesten wordt vermoed of vastgesteld.

Het protocol sluit aan bij het Veiligheidsplan 2026-2027, onze Kwaliteitskaart Gedrag, Groepsdynamisch Onderwijs (GDO), Kwink en de schoolbrede afspraken over gewenst gedrag. Het protocol geeft leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers duidelijkheid over onze gezamenlijke aanpak.

Ons uitgangspunt

We reageren snel, zorgvuldig en eenduidig. We begrenzen pestgedrag, zorgen eerst voor veiligheid en werken daarna aan herstel van gedrag, relaties en groepsveiligheid.

2. Wettelijk kader en verantwoordelijkheden

Scholen hebben een wettelijke zorgplicht voor de sociale veiligheid van leerlingen. OBS Op 'e Trije voert daarom beleid gericht op sociale, psychische en fysieke veiligheid, monitort jaarlijks de veiligheidsbeleving van leerlingen en heeft de taken rond het coördineren van het anti-pestbeleid en het aanspreekpunt bij pesten belegd.

De coördinator sociale veiligheid en het aanspreekpunt pesten op OBS Op 'e Trije is Grytsje Mulder (kwaliteitscoördinator). De directeur is verantwoordelijk voor de borging van het veiligheidsbeleid en voor passende opschaling wanneer een situatie daarom vraagt.

De school monitort jaarlijks de sociale veiligheid en veiligheidsbeleving van leerlingen. De resultaten worden geanalyseerd en waar nodig vertaald naar verbeteracties. Het anti-pestprotocol wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd en aangepast wanneer ervaringen, incidenten of ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

3. Wat verstaan wij onder pesten?

3.1 Pesten, plagen en conflict

Pesten is herhaald en doelgericht gedrag waarbij een leerling of groep leerlingen een andere leerling pijn doet, buitensluit, kleineert of anderszins onveilig laat voelen. Kenmerkend is dat er sprake is van een patroon en een machtsverschil, waardoor de leerling die wordt gepest het moeilijk vindt om het gedrag zelf te stoppen.

Plagen	Conflict/ruzie	Pesten
Overwegend gelijkwaardig	Verschil van mening of belang	Machtsverschil
Incidenteel en wisselend	Kan eenmalig of terugkerend zijn	Herhaald/patroonmatig
Bedoeld als grap, maar kan verkeerd vallen	Beide partijen hebben een aandeel	Gericht op kwetsen, uitsluiten of domineren
Stopt doorgaans als grens wordt aangegeven	Vraagt om oplossing/herstel	Stopt vaak niet zonder ingrijpen van volwassenen

3.2 Vormen van pesten

- verbaal: uitschelden, kleineren, bedreigen, vernederen of kwetsende opmerkingen;
- sociaal/relatieel: buitensluiten, negeren, roddelen, anderen tegen iemand opzetten;
- fysiek: slaan, schoppen, duwen, spugen, spullen afpakken of beschadigen;
- materieel: spullen verstoppen, afpakken of vernielen;
- discriminerend of intimiderend gedrag;
- online pesten: kwetsen, uitsluiten, bedreigen of vernederen via sociale media, apps, games, foto's, filmpjes of andere digitale kanalen.

Niet ieder incident is direct pesten. We nemen ieder signaal wel serieus. Door vroeg te handelen willen we voorkomen dat ongewenst gedrag uitgroeit tot een pestpatroon.

4. Onze preventieve aanpak

Op OBS Op 'e Trije ligt de nadruk op preventie. Een veilige groep ontstaat niet vanzelf: we leren gewenst gedrag expliciet aan, oefenen het en spreken dezelfde taal in de hele school.

4.1 Groepsdynamisch Onderwijs (GDO)

Binnen GDO werken we bewust aan positieve groepsvorming, verbondenheid, duidelijke routines en een veilige positie voor ieder kind in de groep. Leerkrachten volgen de groepsdynamiek, bespreken signalen en grijpen vroeg in wanneer verhoudingen of patronen in de groep onveilig dreigen te worden.

4.2 Kwink

Met Kwink werken we schoolbreed aan sociaal-emotionele vaardigheden, burgerschap en een veilig pedagogisch klimaat. Leerlingen oefenen onder andere met emoties herkennen en reguleren, rekening houden met elkaar, keuzes maken, conflicten oplossen en verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag.

4.3 Kwaliteitskaart Gedrag

Onze Kwaliteitskaart Gedrag geeft schoolbreed duidelijkheid over groen, oranje en rood gedrag. Gewenst gedrag wordt expliciet aangeleerd en positief bekrachtigd. Pesten valt onder rood gedrag. Wanneer pestgedrag wordt vastgesteld, sluiten we voor begrenzing, herstel, oudercontact, registratie en eventuele opschaling aan bij de actuele Kwaliteitskaart Gedrag.

4.4 Dagelijkse preventie

- we begroeten leerlingen en investeren in een positieve relatie;
- gedragsverwachtingen en routines zijn duidelijk, zichtbaar en worden geoefend;
- we versterken positief en behulpzaam gedrag;
- leerkrachten houden actief toezicht tijdens pauzes en andere minder gestructureerde momenten;
- we bespreken omgangsvormen, groepsdynamiek en signalen van onveiligheid;
- leerlingen leren dat melden geen klikken is wanneer iemand zich onveilig voelt;
- we besteden aandacht aan mediawijsheid en respectvol online gedrag.

5. Signaleren van pesten

Pesten gebeurt niet altijd zichtbaar. Daarom kijken we naar gedrag, relaties en veranderingen in welbevinden. Eén signaal bewijst niet dat er sprake is van pesten; een combinatie of patroon is aanleiding om nader te onderzoeken.

5.1 Mogelijke signalen

- een leerling trekt zich terug, is verdrietig, gespannen of wil niet naar school;
- plotselinge veranderingen in gedrag, concentratie of schoolprestaties;
- vaak alleen staan, buitengesloten worden of weinig aansluiting hebben;
- beschadigde of verdwenen spullen of onverklaarde lichamelijke klachten/verwondingen;
- sterke reactie op telefoon, groepsapps of online contact;
- herhaaldelijke conflicten rond dezelfde leerling(en);
- andere leerlingen lachen mee, zwijgen, vermijden of lijken bang voor een leerling of groepje.

5.2 Bronnen van signalen

Signalen kunnen komen van de leerling zelf, klasgenoten, ouders/verzorgers, medewerkers, observaties in de groep en op het plein, gesprekken met leerlingen, de leerlingenraad, de jaarlijkse veiligheidsmonitor of geregistreerde incidenten.

6. Rollen en verantwoordelijkheden

6.1 De leerling die wordt gepest

We luisteren zonder oordeel, nemen het signaal serieus en maken samen afspraken over veiligheid en vervolgstappen. We vragen wat de leerling nodig heeft en houden actief contact totdat duidelijk is dat de situatie duurzaam is verbeterd.

6.2 De leerling die pest

We spreken de leerling duidelijk aan op het gedrag en de gevolgen daarvan. Het gedrag wordt begrensd, zonder het kind als persoon af te wijzen. We onderzoeken wat nodig is om het gedrag te stoppen en positief gedrag te ontwikkelen. Herstel en verantwoordelijkheid nemen staan centraal.

6.3 De groep

Pesten is een groepsproces. Omstanders, meelopers en verdedigers hebben invloed op het voortbestaan of stoppen van pesten. Daarom betrekken we waar nodig de groep bij het herstellen van de sociale norm: wij helpen elkaar, sluiten niemand buiten en melden onveilig gedrag.

6.4 Ouders/verzorgers

Ouders van betrokken leerlingen worden tijdig en zorgvuldig geïnformeerd wanneer sprake is van een serieus of vastgesteld pestprobleem. School en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan veiligheid en herstel. Informatie over andere leerlingen wordt vanwege privacy niet gedeeld.

6.5 Medewerkers, KC'er en directeur

De groepsleerkracht is in eerste instantie verantwoordelijk voor signalering, gesprekken en uitvoering van afspraken. De kwaliteitscoördinator/coördinator sociale veiligheid ondersteunt bij analyse, aanpak en evaluatie. De directeur wordt betrokken bij ernstige, herhaalde of escalerende situaties en bij eventuele vervolgstappen vanuit andere Elan-protocollen.

7. Stappenplan bij vermoeden of melding van pesten

Bij een vermoeden of melding handelen we zorgvuldig. We trekken niet te snel conclusies, maar wachten ook niet af.

1. Veiligheid eerst. De leerkracht zorgt dat het ongewenste gedrag stopt en dat de leerling die zich onveilig voelt weet bij wie hij of zij terecht kan.
2. Informatie verzamelen. De leerkracht spreekt afzonderlijk met betrokken leerlingen en brengt feitelijk in kaart wat er gebeurt, hoe vaak, waar, wanneer, met wie en welke rol de groep speelt.
3. Beoordelen. De leerkracht bespreekt zo nodig met de KC'er/coördinator sociale veiligheid of sprake is van plagen, conflict, grensoverschrijdend gedrag of een pestpatroon.
4. Afspraken maken. Er worden concrete afspraken gemaakt over stoppen van het gedrag, veiligheid, toezicht, herstel en gewenst gedrag.
5. Ouders informeren. Bij een serieus vermoeden of vastgesteld pestgedrag worden ouders/verzorgers van de direct betrokken leerlingen geïnformeerd en betrokken bij de aanpak.
6. Registreren. Relevante afspraken, incidenten en acties worden vastgelegd volgens de schoolafspraken in ParnasSys en/of de geldende incidentregistratie.
7. Evalueren. Binnen een afgesproken, korte termijn wordt gecontroleerd of het pesten daadwerkelijk is gestopt en of de leerling zich weer veilig voelt.

Belangrijk

Een peestsituatie is pas afgerond wanneer het gedrag is gestopt én de veiligheid voldoende is hersteld. Daarom plannen we altijd een evaluatiemoment.

8. Aanpak wanneer pesten is vastgesteld

Wanneer sprake is van pesten, kiest de school een aanpak die past bij de situatie. We richten ons niet alleen op afzonderlijke leerlingen, maar ook op het groepsproces.

8.1 Voor de leerling die wordt gepest

- veiligheid en steun organiseren;
- luisteren en serieus nemen;
- samen bepalen welke hulp en afspraken nodig zijn;
- regelmatig navragen hoe het gaat;
- voorkomen dat de leerling zelf verantwoordelijk wordt gemaakt voor het stoppen van het pesten.

8.2 Voor de leerling die pest

- duidelijk begrenzen: het pestgedrag stopt;
- bespreken wat het gedrag met de ander en de groep doet;
- verwachtingen voor goed gedrag concreet maken;
- herstelgesprek en herstelactie wanneer dit veilig en passend is;
- consequenties en opschaling volgens de Kwaliteitskaart Gedrag;
- waar nodig aanvullende ondersteuning inzetten.

8.3 Voor de groep

- de groepsnorm opnieuw expliciet maken;
- rollen in het pestproces bespreekbaar maken zonder leerlingen publiekelijk te beschuldigen;
- positief gedrag, helpen en melden versterken;
- via GDO en Kwink gericht werken aan groepsveiligheid, empathie, verantwoordelijkheid en verbondenheid.

8.4 Voor ouders/verzorgers

We houden ouders op de hoogte van de aanpak rond hun eigen kind, maken concrete afspraken en spreken af wanneer we evalueren. Bij verschil van inzicht blijft het belang van een sociaal veilige schoolomgeving leidend.

9. Online pesten

Online pesten kan buiten schooltijd plaatsvinden en toch grote invloed hebben op de veiligheid en het functioneren van leerlingen op school. Wanneer online gedrag doorwerkt in de school, nemen we het serieus en handelen we binnen onze verantwoordelijkheid.

- we luisteren en brengen het online incident zorgvuldig in kaart;
- we adviseren belastend materiaal niet verder te verspreiden en waar mogelijk bewijs veilig te bewaren;
- we bespreken welke directe veiligheidsmaatregelen nodig zijn;
- we betrekken ouders/verzorgers;
- we passen waar passend dezelfde uitgangspunten toe als bij offline pesten: stoppen, begrenzen, herstellen, volgen en evalueren;
- bij ernstige bedreiging, strafbare feiten of grote impact wordt de directeur betrokken en wordt gehandeld volgens de relevante Elan-protocollen.

Preventief besteden we aandacht aan mediawijsheid, online omgangsvormen en de afspraak: wat offline niet oké is, is online ook niet oké.

10. Herstel, nazorg en evaluatie

Na een pestsituatie blijven we volgen of de veiligheid duurzaam hersteld is. De groepsleerkracht spreekt met de betrokken leerling(en) en kijkt naar de positie van leerlingen in de groep. De KC'er/coördinator sociale veiligheid kan hierbij ondersteunen.

- we spreken vooraf af wanneer we evalueren;
- we vragen expliciet aan de leerling die werd gepest of het gedrag is gestopt en of hij/zij zich weer veilig voelt;
- we controleren of afspraken worden nageleefd;
- we kijken of de groepsdynamiek is verbeterd;
- we stellen de aanpak bij als het gewenste effect uitblijft.

11. Opschaling wanneer pesten niet stopt

Wanneer pestgedrag aanhoudt, ernstig is of de veiligheid onvoldoende kan worden hersteld, wordt de aanpak geïntensiveerd. De leerkracht, KC'er/coördinator sociale veiligheid en directeur bepalen samen welke vervolgstappen nodig zijn.

- intensiever toezicht en aanvullende veiligheidsafspraken;
- gesprek met leerling, ouders/verzorgers, leerkracht en KC'er;
- inzet van passende interne of externe ondersteuning;
- waar nodig een individueel plan met concrete doelen, afspraken en evaluatiemomenten;
- bij ernstig of aanhoudend grensoverschrijdend gedrag toepassing van de geldende Elan-protocollen, waaronder de procedure rond externe time-out, schorsing en verwijdering.

Bij ernstige situaties waarbij mogelijk sprake is van strafbare feiten, bedreiging, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag of ander ernstig geweld wordt gehandeld volgens de daarvoor geldende meld-, overleg- en aangifteprocedures.

12. Monitoring en borging

OBS Op 'e Trije monitort jaarlijks de sociale veiligheid en veiligheidsbeleving van leerlingen. De resultaten worden geanalyseerd en besproken en leiden waar nodig tot verbetermaatregelen. Daarnaast gebruiken we signalen uit gesprekken, observaties, incidentregistraties, de leerlingenraad en contacten met ouders en medewerkers om zicht te houden op de sociale veiligheid.

Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd als onderdeel van het veiligheidsbeleid. Daarbij kijken we onder andere naar de bruikbaarheid van de afspraken, ontwikkelingen in de school, geregistreerde incidenten en uitkomsten van de veiligheidsmonitor.

13. Samenhang met andere documenten

Dit anti-pestprotocol staat niet op zichzelf. Voor de dagelijkse uitvoering en eventuele opschaling sluiten we aan bij:

- Veiligheidsplan OBS Op 'e Trije;
- Kwaliteitskaart Gedrag OBS Op 'e Trije;
- Gedragscode Elan Onderwijsgroep;
- Protocol Ongewenst gedrag;
- Protocol incident- en ongevallenmelding, inclusief registratie;
- Protocol fysiek ingrijpen bij leerlingen;
- Klachtenregeling Elan Onderwijsgroep;
- beleid en afspraken rond sociale media en privacy.

De Elan-brede protocollen en beleidsdocumenten zijn voor medewerkers beschikbaar via SharePoint Elan → Belangrijke documenten → Beleid en Protocollen.

14. Contact en vaststelling

Aanspreekpunt pesten / coördinator sociale veiligheid: Grytsje Mulder, kwaliteitscoördinator.

Directeur: Jannie de Vries.

Versie: september 2026. Dit protocol wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.